

Likestilling – avhengig av hvor vi bor

Hvordan står det til med likestillingen i norske kommuner og regioner? I Statistisk sentralbyrås indikatorer for kjønnslikestilling skårer Nord-Norge og Østlandet generelt høyt, mens Sørlandet, Vestlandet og Sør-Østlandet jevnt over har lavere skår. Indikatorene avdekker ulike lokale former for likestilling, men også at enkelte likestillingsutfordringer er felles for hele landet og ser ut til å vedvare.

Kristin Egge-Hoveid

Kjønnslikestilling

Tidligere ble likestilling hovedsakelig definert som likestilling mellom kvinner og menn. I dag snakker vi også om likestilling mellom personer med ulik etnisk bakgrunn, med ulik funksjonsevne eller ulik seksuell orientering.

Likestilling mellom kvinner og menn kalles kjønnslikestilling. Det er dette de tolv indikatorene sier noe om. Indikatorene beskriver i hvilken grad det foreligger forskjeller mellom kvinner og menn innad i en kommune langs flere dimensjoner, og hvordan disse forskjellene varierer mellom regionene. I denne artikkelen bruker vi begrepet likestilling i betydningen kjønnslikestilling

Kristin Egge-Hoveid er sosiolog, førstekonsulent og koordinator for likestillingsrelatert statistikk i Statistisk sentralbyrå, Seksjon for leveårsstatistikk. (kristin.egge-hoveid@ssb.no)

Målet i likestillingspolitikken har i mer enn en generasjon vært å sidestille menn og kvinner i arbeidsliv og familieliv (NOU 2012:15). Gjennom ulike politiske tiltak opp gjennom årene har det blitt lagt til rette for en likestilt familiemodell og like muligheter for yrkesdeltakelse, blant annet gjennom gode permisjonsordninger og rett til barnehageplass for alle som ønsker det. Norge har hatt en pionerrolle i opprettelsen og utvidelsen av fedrekvoten, og lovreguleringen om minst 40 prosent kvinner i styrene i statlig eide foretak som har satt Norge på kartet som «likestillingslandet».

Felles identitet?

Sammenlignet med mange andre land er Norge et likestilt land. Begge kjønn deltar i stor grad i arbeidslivet, og menn og kvinner deler arbeidet i familien stadig likere mellom seg. Det er lovfestet at menn og kvinner skal ha like rettigheter og muligheter, og ingen skal diskrimineres på bakgrunn av sitt kjønn. Å være likestilt er på mange måter blitt en del av en felles norsk identitet.

Men, selv om vi på et felles nasjonalt nivå kan si at vi har kommet langt, er vi ikke like likestilte i alle deler av Norges land. Vi ser tildels store variasjoner i ulike landsdeler og i hver enkelt kommune.

Likestilling påvirkes av det stedet vi bor, og av den lokale konteksten vi lever vårt liv innenfor. Hverdagslivet utspiller seg i relasjon til varierende næringsstrukturer og lokale arbeidsmarkeder. I tillegg preges lokale miljøer av ulike tradisjoner og sosiale normer, som kan antas å påvirke hvordan vi som menn og kvinner tilrettelegger våre liv. Det er derfor behov for å kartlegge og beskrive forskjeller i likestilling på et regionalt nivå og å søke å forklare de mønstrene som ser ut til å holde seg stabile over tid.

SSBs indikatorer for lokal kjønnslikestilling

Gjennom tolv ulike indikatorer (se tekstboks) kartlegger Statistisk sentralbyrå (SSB) årlig kjønnslikestilling i alle kommuner. Indikatorene gir kommunene et bilde av den lokale likestillingssituasjonen og i hvilken retning utviklingen går. De kan også sammenligne seg med andre kommuner. Samtidig gir indikatorene et innblikk i regionale forskjeller og hvordan dette endres over tid.

Denne artikkelen forklarer hva SSBs indikatorsettet for kjønnslikestilling kartlegger og hvordan indikatorene er egnet til å beskrive lokal likestilling i ulike deler av landet. Vi ser nærmere på hvordan en indikator kan ha lik verdi i ulike kommuner, selv om det lokale grunnlaget for likestilling er svært forskjellig. I tillegg beskrives indikatorer som, på tross av stor lokal variasjon, representerer vedvarende likestillingsutfordringer for et stort flertall av

norske kommuner. Dette gjelder blant annet den store avstanden mellom menn og kvinners deltidsarbeid og det økende gapet i hvor mange menn og kvinner som har høyere utdanning.

Kartlegger likestilling ...

De tolv indikatorene for kjønnslikestilling anses alle som viktige og relevante for å måle lokal likestilling. Indikatorene omfatter både strukturelle og institusjonelle dimensjoner, menns og kvinners personlige valg, samt fordeling av sentrale ressurser i samfunnet, slik som utdanning, økonomiske ressurser og politisk makt (se tekstboks). Alle indikatorene, med unntak av dem for barnehagedekning og uttak av fedrekvote, gir et mål på fordeling mellom menn og kvinner. Utgangspunktet er at menn og kvinner er likestilt når fordelingen mellom dem er lik, og ikke i favør av det ene eller det andre kjønn.

Indikatorene har en verdi mellom 0 og 1, der 1 indikerer full likestilling, for eksempel 50/50 prosent kvinner og menn i kommunestyrene, like mange menn som kvinner med høyere utdanning i en kommune, eller like mange menn som kvinner som er ledere. Jo lenger fra 1 en indikatorer verdi er, jo større avstand er det mellom kjønnene. Ved å gi hver indikator samme mål er det mulig å sammenligne nivået på de ulike indikatorene med hverandre. Det er også mulig å sammenligne en kommune med en annen.

... ikke levekår

Indikatorene sier ikke noe om levekårsnivået i en kommune sammenlignet med en annen. De sier kun noe om hvorvidt ressursene som er tilgjengelig er likt fordelt. Dette er viktig å ha i bakhodet når man tolker skårene for ulike kommuner.

Vi kartlegger i hvilken grad menn og kvinner har lik tilgang til ulike ressurser og til deltakelse på viktige samfunnsområder. Det betyr at høye eller lave skår på indikatorene kun er avhengig av fordelingen mellom menn og kvinner, ikke av kommunens velferdsnivå. I kommuner der det er knapphet på godene, er det i et likestillingsperspektiv positivt at fordelingen mellom kvinner og menn er lik. Det er heller ikke nødvendigvis en sammenheng mellom likestilling og velferdsnivå, ved at kommuner med høyt velferdsnivå er mer likestilte enn kommuner der velferdsnivået generelt er lavere.

Indikatorene rendyrker dermed likestillingsperspektivet. Dette får den konsekvensen at det kan være ulike utgangspunkt for høye – eller lave – skår på de ulike indikatorene rundt om i landet. Vi skal se nærmere på noen eksempler som illustrerer dette.

Indikatorene for kjønnslikestilling i kommunene

Statistisk sentralbyrå publiserte mål for likestilling i norske kommuner første gang i 1999, gjennom det som het «likestillingsindeks for kommunene». I 2008 gjennomgikk indeksen en revidering og nye indikatorer ble utviklet for å gi et bedre og mer treffende mål på lokal likestilling. Det regionale mønsteret som har vært fremtredende siden 1999 har imidlertid holdt seg stabilt.

Indikatorene for kjønnslikestilling i kommunene, som nå er publisert siden 2008, er et sett av tolv indikatorer som anses som viktige og relevante for å beskrive lokal likestilling. Indikatorene er basert på tilgjengelig registerstatistikk. For hver indikator får kommunene en skår som kan variere fra 0, som indikerer maksimal forskjell/ulikhet mellom kjønnene, til 1 som indikerer full likestilling.

De tolv indikatorene er plassert i to grupper langs følgende seks dimensjoner:

1. Institusjonelle og strukturelle rammer for lokal likestilling

Offentlig tilrettelegging for potensiell likestilling

1) Andel barn 1-5 år i barnehage

Næringsstruktur og utdanningsmønster

2) Andel sysselsatte i en kjønnsbalansert næring

3) Forholdet mellom kvinner og menn (20-66 år) i offentlig sektor

4) Forholdet mellom kvinner og menn (20-66 år) i privat sektor

5) Andel elever i videregående skole i et kjønnsbalansert utdanningsprogram

2. Kvinner og menns lokale tilpasninger

Fordeling av tidsbruk, arbeid/omsorg

6) Forholdet mellom andel kvinner og menn (20-66 år) i arbeidsstyrken

7) Forholdet mellom andel kvinner og menn (20-66 år) i deltidsarbeid

8) Andel fedre med fedrekvote eller mer av foreldrepengeperioden

Fordeling av individuelle ressurser/innflytelse

9) Forholdet mellom andel kvinner og menn med utdanning på universitets- og høgskolenivå

10) Kvinneandel blant ledere (20-66 år)

Fordeling av politisk innflytelse

11) Kvinneandel blant kommunestyrerepresentanter

Fordeling av penger

12) Forholdet mellom kvinners og menns gjennomsnittlige bruttoinntekt

Kommunenes skår på indikatorene over tid, samt grunnlagtallene for hver indikator, finnes i sin helhet på ssb.no/likekom.

Det er dermed mulig både å følge utviklingen for likestillingen i hver kommune (skår på indikatorene), og i tillegg kommunenes utvikling over tid på de levekårs- og samfunnsområder som indikatorene dekker (grunnlagtallene).

Gjennom alle de årene Statistisk sentralbyrå har publisert tall som måler regional likestilling (siden 1999, se tekstboks) er det to regioner i landet som har pekt seg ut som mest likestilte. Det er det sentrale Østlandsområdet, spesielt Oslo og Akershus, og Nord-Norge, spesielt Finnmark og Troms. Mange kommuner i disse to regionene skårer høyt på et flertall av likestillingsindikatorer, noe som indikerer at det er mer likhet mellom kvinner og menn her, enn i andre deler av landet. Sør- og Vestlandet har i stor grad hatt lave skår på indikatorene over lang tid. Forskjellene mellom menn og kvinner er da større i denne regionen enn i andre deler av landet.

Ulike utgangspunkt

På det sentrale Østlandsområdet har høye skår på indikatorene gjerne sammenheng med at få kvinner jobber deltid, mange kvinner jobber i privat sektor, og en lik – og relativt stor – andel kvinner og menn har høyere utdanning (universitets- eller høgskoleutdanning). I tillegg skårer kommunene på Østlandet høyt på andel menn som tar fedrekvote eller mer av foreldrepengeperioden, og regionen er preget av en næringsstruktur med relativt jevn kjønnsbalanse. Oslo, Bærum, Oppegård og Asker er eksempler på denne typen likestilling (se tabell 1).

Østlandet er imidlertid kjent for skjeve kjønnsfordeling blant ledere og større avstand mellom menns og kvinners inntekt enn i andre deler av landet. I kommuner med høyt inntektsnivå, noe som kjennetegner mange kommuner i Oslo og Akershus, er inntektene skjeve fordelt mellom kvinner og menn enn i kommuner med lavere inntektsnivå. Dette har gjerne sammenheng med at menn har en inntekt langt over landgjennomsnittet, uten at dette gjelder kvinner i samme grad. Den typen likestilling vi finner på Østlandet gjenfinner vi også i mange av landets største byer, hvor arbeidsmarkedet er preget av tjenesteytende næringer og stor tilflytting av personer med høyere utdanning (NOU2012:15).

I kommuner i Nord-Norge er situasjonen annerledes. Her finner vi også høye skår på mange indikatorer, blant annet på fordeling av deltidsarbeid og fordeling i offentlig sektor. Men i motsetning til Østlandet har høye skår i Nord-Norge sammenheng med at en relativt stor andel *menn* jobber deltid, at

mange *menn* jobber i offentlig sektor. Mange kommuner i nord skårer også høyt på indikatoren som måler forholdet mellom menn og kvinners inntekter (se tabell 2). I denne regionen kommer dette av at menn tjener langt under gjennomsnittet for menn på landsbasis, og kvinner tjener omtrent på snittet for kvinnene.

Kommunene i nord skårer generelt også høyt på kjønnsfordeling blant ledere, men langt lavere enn kommunene på Østlandet når det gjelder uttak av fedrekvote og foreldrepermisjon for fedrene. I tillegg skårer kommunene i Nord-Norge lavt på

Tabell 1. De ti kommunene i landet med høyest skår på indikatorene for forholdet mellom andel kvinner og menn med høyere utdanning, andel som jobber i privat sektor, og som jobber i en kjønnsbalansert næring. 2011

Kommune	Forholdet mellom menn og kvinner med høyere utdanning	Kommune	Forholdet mellom menn og kvinner i privat sektor	Kommune	Andel som jobber i en kjønnsbalansert næring
Bærum	1,00	Oslo kommune	0,84	Oslo kommune	0,74
Asker	0,99	Bærum	0,83	Vadsø	0,72
Oppegård	0,98	Ørland	0,83	Bærum	0,70
Oslo kommune	0,93	Asker	0,82	Asker	0,69
Ås	0,93	Nesodden	0,81	Nesodden	0,69
Skedsmo	0,92	Oppegård	0,81	Oppegård	0,69
Ski	0,91	Frogn	0,81	Ås	0,69
Bardu	0,90	Ullensaker	0,80	Trondheim	0,67
Lørenskog	0,89	Nittedal	0,80	Hamar	0,67
Nesodden	0,87	Lillehammer	0,79	Frogn	0,66

Kilde: Indikatorer for kjønnslikestilling 2011, Statistisk sentralbyrå.

utdanningsindikatoren, på grunn av et generelt lavt utdanningsnivå blant menn.

Den typen likestilling som kjennetegner Nord-Norge, er mer typisk for kommuner som er preget av primærnæring, eller mindre sentrale tjenesteytende kommuner (NOU 2012:15). Karasjok, Kautokeino, Vardø og Vadsø er eksempler på kommuner som preges av denne typen likestilling (tabell 2). Vi gjenfinner også et relativt likt mønster for denne type likestilling i mange kommuner i Hedmark og Oppland.

Det er altså forskjellige situasjoner som genererer høye skår på indikatorene i de to landsdelene. Det høye nivået på likestilling har utgangspunkt i relativt ulike levekårs – eller velferdsnivåer: høyt utdannings- og inntektsnivå, lite deltidsarbeid og mange ansatt i privat sektor på den ene siden, og lavt utdannings- og inntektsnivå, mer utbredt deltidsarbeid for menn og mange ansatt i offentlig sektor på den andre siden. De to landsdelene skiller seg altså ut med høye skår på indikatorene, i kontrast til situasjonen på Sør- og Vestlandet og deler av Sør-Østlandet, hvor skårene jevnt over er lave.

Dette reiser noen interessante problemstillinger knyttet til hvordan ulike lokalmiljøer representerer ulike mulighetsstrukturer for å utvikle og tilrettelegge for et likestilt samfunn. Ulike arbeidsmarkeder, næringsstrukturer og velferdsnivåer ser ut til å skape ulike typer likestilling.

Likeverdig likestilling?

Har likestilling samme verdi hvis den er et resultat av at flere menn jobber deltid, eller at menn tjener mindre enn gjennomsnittet? Eller hvis kampen om arbeidsplassene foregår i et arbeidsmarked der offentlige og tradisjonelt «kvinneorienterte» arbeidsplasser dominerer?

Et annet spørsmål er om betydningen av likestilling er lik i de to landsdelene. Det er naturlig å tenke seg at det er en sammenheng mellom skår på indikatorene og hvor likestillingsorienterte innbyggerne i en kommune er. Vil vi se den samme betydningen av høye skår på indikatorene i Nord-Norge som på Østlandet, eller vil de to typene likestilling som preger de to landsdelene ha ulik betydning for folks holdninger og praksis?

Det er til nå gjort få studier av betydningen av regional kontekst for ulikheter i likestilling. Noen få studier har imidlertid den senere tiden brukt SSBs indikatorer for kjønnslikestilling i kommunene til å kartlegge sammenhengen mellom lokal likestilling og regionale forskjeller i holdninger til likestilling, og til likestillingsorienterte praksiser, blant annet Hansen og Slagsvold (red) (2012), og [Lappegård mfl.\(2012\)](#).

Tabell 2. De ti kommunene i landet med høyest skår på indikatorene for forholdet mellom menn og kvinners bruttoinntekt, andel som jobber deltid og andel som jobber i offentlig sektor. 2011

Kommune	Forholdet mellom menns og kvinners bruttoinntekt	Kommune	Forholdet mellom menn og kvinner i deltidsarbeid	Kommune	Forholdet mellom menn og kvinner i offentlig sektor
Karášjohka	0,99	Guovdageaidnu	0,77	Bardu	0,96
Karasjok		Kautokeino			
Guovdageaidnu	0,88	Vadsø	0,72	Ørland	0,96
Kautokeino		Vardø			
Etnedal	0,86	Karášjohka	0,64	Målselv	0,94
Vadsø		Karasjok			
Unjárga Nesseby	0,85	Oslo kommune	0,61	Åmot	0,89
Vang		Tolga			
Salangen	0,84	Tjeldsund	0,60	Andøy	0,85
Tolga		Unjárga Nesseby			
Lebesby	0,83	Vardø	0,58	Tjeldsund	0,83
Deatnu Tana		Hábmer			
	0,83	Hamarøy	0,57	Vardø	0,76
		Tromsø			
	0,83	Storfjord	0,55	Ås	0,74
		Bodø			

Kilde: Indikatorer for kjønnslikestilling 2011, Statistisk sentralbyrå.

Disse studiene antyder at lokal likestilling, i kraft av høye skår på indikatorene, har en selvstendig og positiv effekt på holdninger og praksiser knyttet til likestilling. For eksempel viser Lappegård mfl. (2012) at husarbeid deles likere i kommuner som skårer høyt på enkelte av indikatorene for likestilling. Hansen og Slagsvold (2012) har funnet at i kommuner med høye skår på indikatorene er holdningene til likestilling mer positive enn i kommuner som skårer lavt på indikatorene. Deres analyser viser at Oslo og Akershus og Nord-Norge skiller seg ut som de regionene med mest positive holdninger til likestilling. Dette kan være en indikasjon på at likestillingsorienterte praksiser og positive holdninger til likestilling utvikles der det er likhet mellom menn og kvinner, uavhengig av om utgangspunktet for likestillingen er forskjellig, og uavhengig av velferdsnivå, slik som er tilfellet for de to landsdelene.

Felles utfordringer

To indikatorer ser ut til å representere vedvarende likestillingsutfordringer for et stort flertall av norske kommuner, på tross av stor lokal variasjon. Dette gjelder det stadig økende gapet mellom kvinners og menns utdanningsnivå, og det vedvarende store gapet i menns og kvinners deltidsarbeid.

Utdanningsnivå høyere blant kvinner

Indikatoren som måler forholdet mellom menns og kvinners utdanningsnivå er den indikatoren som tydeligst har endret seg i perioden 2008-2011 (se figur 1). I 2011 hadde kvinner høyere utdanningsnivå enn menn i alle landets kommuner, med ett unntak, og forskjellene mellom kjønnene øker stadig til kvinners fordel. Unntaket er Bærum hvor like stor andel menn og kvinner hadde høy utdanning i 2011.

På sikt kan denne utviklingen få ulike konsekvenser. På den ene siden kan man tenke seg at en økende andel kvinner med høy utdanning i en kommune vil bidra til mer likestilling. Vi vet blant annet at kvinner med høyere utdanning oftere jobber fulltid ([Næsheim og Villund 2013](#)), de vil ha større muligheter for gode inntekter og karriere, og kvinner med høy utdanning har gjerne også menn som tar lange permisjoner i forbindelse med barnefødsler ([Bringedal og Lappegård 2012](#)). Samtidig viser det seg at likestillingsorienterte holdninger og praksiser er spesielt knyttet til kvinners utdanningsnivå (Hansen og Slagsvold 2012, [Kitterød 2000](#), Egge-Hoveid 2008). Den økende andelen kvinner med høyere utdanning i kommunene kan dermed tenkes å generere mer likestilling og høyere skår på flere av indikatorene SSB måler.

På den andre siden kan den økende skjevheten vi ser mellom kvinner og menn tenkes å ha negative konsekvenser for likestillingen i en kommune. I seg selv er det økende gapet mellom kvinners og menns utdanningsnivå en likestillingsutfordring. På sikt kan konsekvensene av det økende utdanningsgapet gi vanskeligere tilgang til arbeidsmarkedet for menn, færre karrieremuligheter og lavere inntekter. I tillegg kan det se ut til at distriktskommuner kan ha vanskelig for å holde på kvinner med høy utdanning, spesielt dersom lokalmiljøet er

preget av tradisjonelle kjønnsrollemønstre. Gro Marit Grimsrud (2012) viser blant annet i sin doktoravhandling hvordan tradisjonelle kjønnsrollemønstre i et lokalsamfunn holdes stabile ved at de i seg selv virker som en katalysator for utflytting blant likestillingsorienterte høyt utdannede kvinner (Grimsrud 2012). En tiltakende utflytting av høyt utdannede kvinner vil skape utfordringer knyttet til kjønnsbalansen i det lokale arbeidsmarkedet, og et mulig kvinneunderskudd i distriktene.

Deltidsarbeid – en likestillingsutfordring for alle kommuner

En sentral debatt i forbindelse med 8. mars 2013 ble debatten om kvinners deltidsarbeid. Den ble blant annet utløst av Barne-, likestillings-, og inkluderingsminister Inga Marte Thorkildsens uttalelse i Aftenposten i forbindelse med kvinnedagen, hvor hun advarte norske kvinner mot å jobbe deltid (Melgård 2013).

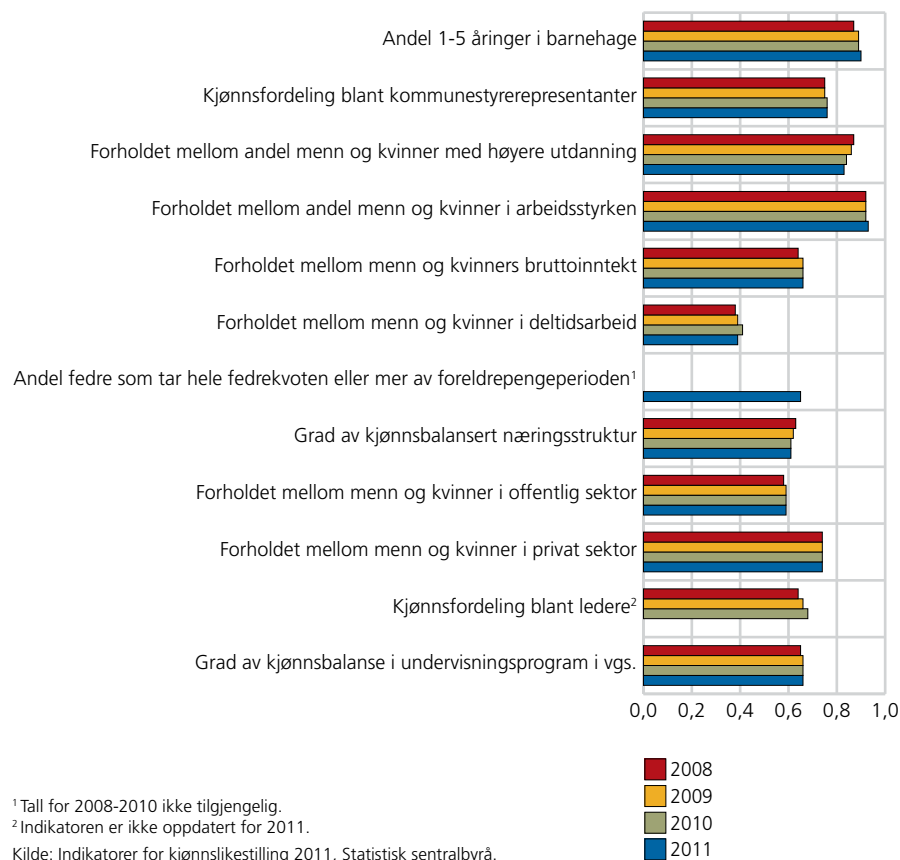
At dette tema fikk såpass stor plass, er kanskje ikke overraskende når vi ser hvordan deltidsarbeid er fordelt mellom kvinner og menn landet over. På tross av relativt store variasjoner mellom kommunene er kvinners utbredte deltidsarbeid og de store forskjellene mellom kjønnene på dette området en likestillingsutfordring for alle norske kommuner. I alle kommuner har indikatoren for fordelingen av deltidsarbeid lavest skår blant de tolv indikatorene som SSB måler (se fig 1). Deltidsarbeidet blant kvinner i alderen 20 til 66 år er over 50 prosent i nær 60 kommuner, og bare 23 kommuner har lavere deltidsandel blant kvinner enn 30 prosent.

I debattene om deltidsarbeid i forbindelse med kvinnedagen i 2013 ble mange aspekter ved kvinners utbredte deltidsarbeid belyst. Kvinners og familiers rett til å tilrettelegge hverdagen på en måte som passer familiene best, kvinners plikt til å delta i arbeidslivet, konsekvensene av deltidsarbeid for kvinners økonomiske selvstendighet og til slutt arbeidslivets ansvar for å tilrettelegge for arbeidstidsordninger som reduserer omfanget av deltid.

Oppsiktsvekkende lite endring

Flere av disse aspektene vil kunne påvirkes direkte gjennom innsats i hver enkelt kommune, blant annet når det gjelder kommunenes arbeid med å tilrettelegge for mer fulltidsarbeid, og også gjennom god barnehagedekning. Dermed er dette en indikator som bør antas å være spesielt følsom for tiltak i kommunene. Imidlertid ser vi en oppsiktsvekkende stabilitet i deltidsmønsteret blant kvinner og menn i de fleste kommuner.

Figur 1. Indikatorer for kjønnslikestilling. 2011. Skår per indikator for alle kommuner

¹ Tall for 2008-2010 ikke tilgjengelig.

² Indikatoren er ikke oppdatert for 2011.

Kilde: Indikatorer for kjønnslikestilling 2011, Statistisk sentralbyrå.

Referanser

Bringedal, Kristin Horn og Trude Lappegård (2012): Bruk av foreldrepermisjon: Likere deling av foreldrepermisjonen, [Samfunnsspeilet 1](#), 2012, Statistisk sentralbyrå.

Egge-Hoveid, Kristin (2008): «Menn i familien: Menns familie i et klasseperspektiv», masteroppgave i sosiologi, Universitetet i Oslo.

Ellingsen, Dag og Ulla-Britt Lilleaas (2010): «Det gode liv på Sørlandet og tradisjonelle kjønnsroller», Rapport skriftserie 153e, Universitetet i Agder.

Hansen, Thomas og Britt Slagsvold (red.) (2012): «Likestilling hjemme», NOVA Rapport 8/2012, Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring.

Grimsrud, Gro Marit (2012): «Rural migrasjon i Norge. Import av teori, metodologiske tilnærminger og kjønnede flyttemønstre», Phd, Universitetet i Bergen.

Kitterød, Hege (2000): Størst likedeling blant de høyt utdannede, [Samfunnsspeilet 5](#), 2000, Statistisk sentralbyrå.

Lappegård, Trude, Randi Kjeldstad and Torbjørn Skarðhamar (2012): «The division of housework, does regional context matter?» [Discussion Papers 689/2012](#), Statistisk sentralbyrå.

Melgård, Marie (2013 8. mars): «Man kan si det er like verdifullt å gå hjemme med barn som å jobbe – men det er det ikke», Aftenposten, hentet fra www.aftenposten.no

NOU 2012:15. *Politikk for likestilling*. Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.

Næsheim, Helge Nome og Ole Villund (2013): Deltidsarbeid – bli forskjellene utjevnet? [Samfunnsspeilet 2](#), 2013, Statistisk sentralbyrå.

Grunnen til dette kan være at det også er denne indikatoren som i størst grad også påvirkes av lokale tradisjoner og normer knyttet til kvinner og menns tilpassninger i familie- og arbeidsliv. Sør- og Vestlandet er de regionene der deltidsarbeidet blant kvinner og menn er skjevst fordelt. For eksempel ligger 13 av de 20 kommunene med lavest skår på deltidsindikatoren i 2011 i Rogaland, Aust-Agder eller Hordaland. Det er ikke grunn til å tro at dette kun har sammenheng med spesielle strukturelle forutsetninger i disse regionene, men at det også har sammenheng med holdninger til likestilling og større preg av tradisjonelle kjønnsrollemønstre i denne regionen (Ellingsen og Lilleaas 2010).

Ulike forutsetninger, ulike tradisjoner

Indikatorerne for kjønnslikestilling bidrar til å kartlegge lokal likestilling. Denne artikkelen har gitt et tydeligere innblikk i hvordan likestilling i ulike regioner og kommuner kan springe ut fra svært ulike forutsetninger. Like likestilte kommuner kan være svært forskjellige, og kommuner som skårer ulikt på indikatorene kan samtidig ha de samme utfordringene, om enn på noe ulikt nivå.

Kunnskap om den lokale konteksten for likestilling er viktig for å kunne gi retning i det lokale arbeidet for likestilling rundt om i kommunene. Det er tydelig at ulike regioner og kommunetyper har ulike forutsetninger for likestilling, men at kultur, og tradisjon også har betydning for de mønstrene for likestilling som dannes i ulike deler av landet.

Likestilling i samfunnet formes av den nasjonale likestillingspolitikken, men den skapes også i stor grad av lokal innsats og tilrettelegging. Og den påvirkes av ulike tradisjoner, normer og forventninger til hvordan menn og kvinner bør leve sine liv. Mye av likestillingsarbeidet forankres lokalt, derfor er det viktig for kommunene å ha kunnskap om de likestillingsutfordringene kommunene står overfor. Regional kartlegging av situasjonen rundt om i landet kan gi et viktig utgangspunkt i det lokale likestillingsarbeidet.